

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 80 peti vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 250, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inserati peti vrsta Din 4. — Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Razpad Češkoslovaške

Slovaški deželni zbor proglasil popolno neodvisnost Slovaške — Madžari zasedajo Podkarpatsko Rusijo

Msgr. dr. Tiso prvi predsednik slovaške republike in obenem tudi predsednik vlade
Prošnja Hitlerju za pomoč in zaščito

Bratislava, 14. marca. br. Prejšnji predsednik vlade msgr. Tiso je že snoči iz Berlina, kjer je včeraj konferiral s kancelarjem Hitlerjem in drugimi voitelji, telefonsko zahteval, naj se danes dopoldne sestane slovaški deželni zbor.

To se je res zgodilo. Deželni zbor se je res sestel dopoldne ob 10. k seji. Seja je bila proglašena za tajno in je trajala nad 2 uri.

Po seji so objavili, da je deželni zbor sklenil odcepitev Slovaške od Češke in ustanovitev popolnoma neodvisne slovaške države. Nova država bo na totalitarnem načelu osnovana republika.

Za prvega predsednika republike in obenem za predsednika vlade je izvoljen msgr. Josef Tiso, ki je takoj sporočil proklamacijo nove države in svojo izvolitev nemškemu kancelarju Adolfu Hitlerju. Izrazil mu je zahvalo slovaškega naroda ter ga obenem prosil za podporo in pomoč.

Na seji deželnega zbora je bila imevana že tudi prva vlada suverene Slovaške. Predsednik je dr. Tiso, njegov namestnik prof. dr. Tuka, zunanji minister Durčanský, notranji minister Sidor, pravosodni Fritz, finančni Pružinsky, prosvetni Sivak, vojni Stano in propagandni minister Mach.

Bratislava, 14. marca. br. Dramatični dogodki današnjega dopoldneva, ki so zaključili pretresljivo češkoslovaško tragedijo, so se zaključili tako-le:

Dr. Tiso se je že davni na vse zgodaj pripeljal z vlakom iz Berlina na Dunaj. Od tam je takoj prišel z avtomobilom v Bratislavo, kjer se je sestala

pod Sidorjevim predsedstvom slovaška vlada. Seji je prisostvoval tudi dr. Tiso, ki je poročal o svojem berlinskem posetu. Nato so bili na sejo povabljeni vsi vplivnejši člani slovaškega deželnega zbora. Po enurni konferenci so skupno odšli na sejo deželnega zbora, ki se je začela kmalu po 10. Razprava je bila tajna. Končala se je ob 12.30, ko je bila obenem proglašena samostojnost slovaške republike.

London, 14. marca. br. Prvo poročilo o ustanovitvi samostojne slovaške države je dala ob 13.10 dunajska radijska postaja v svoji slovaški oddaji. Nekaj minut pozneje je vest oficalno prevzel DNB v Berlinu ter jo razširil po svetu. Bratislava, 14. marca. br. Danes je bil na bratislavskih denarnih zavode velik naval in so morali omejiti izplačevanje na 500 Kč. na osebo.

Madžarske čete zasedajo Podkarpatsko Rusijo

Dunaj, 14. marca. br. Po vesteh iz Chusta so danes dopoldne madžarske čete pri Mukačevu in Užhorodu prekoračile mejo Podkarpatske Rusije. Predsednik podkarpatske vlade msgr. Vološin se je brajavo obrnil na nemško in italijansko vlado, jima sporočil madžarski vdor in ju prosil za pomoč.

Kakor se izve, je madžarska vlada o svojem ukrepu tudi sama obvestila Nemčijo in Italijo. Svoj sklep je utemeljila s trditvijo, da mora zaščititi prebivalstvo Podkarpatske Rusije pred terorjem češkega vojaštva.

Berlin, 14. marca. br. Nemški radio je popoldne ob 15. objavil vest DNB iz Madžarske, da so madžarske čete zaradi provokacij češke vojske in njenega teroriziranja ukrajinskega prebivalstva zasedle Podkarpatsko Rusijo.

Dr. Josef Tiso, predsednik slovaške republike

nili dr. Engelmanna in še nekega vodjo nemških delavcev. Po mestu so bile razbite vse šipe na nemških trgovinah in stanovanjih. Enako je bilo v Brnu, v Olomoucu in Moravski Ostravi, kjer so imeli Nemci tako zvan »Heldengedenkfeier«.

Tudi v Chustu je prišlo včeraj do incidentov in protimadžarskih demonstracij. V Chustu je pripeljalo več vlakov češko vojaštvo. Ker je en vlak skočil s tira, je prišlo do spopada med vojaštvom in železničarji.

Izgredi v Jihlavi

Dunaj, 14. marca. AA (DNB) Iz Jihlave poročajo, da je bilo pri napadih čeških orožnikov na Nemce ranjenih 50 Nemcev, med njimi 10 težko.

Praški demanti

Praga, 14. marca. i. Uradno so bile demantirane pretirane vesti o incidentih, izgredivih in resnih spopadih in mnogih človeških žrtvah. Praški radio je davi objavil, da so v Jihlavi, v Brnu in v Moravski Ostravi res ponekod Nemcem razbili šipe, da pa so bili Nemci sami krivi, ker so v demonstracijskih sprevedih naravnost izživali Čeha.

Anglija ne bo posredovala

London, 14. marca. AA. (DNB) Potovanje msgr. Tisa v Berlin in sklicanje slovaškega parlamenta za dopoldne so glavni predmet komentarjev londonskega tiska. »Daily Telegraph« smatra, da bo v zvezi s dogodki na Slovaškem prišlo do rekonstrukcije češkoslovaške vlade v Pragi. »Daily Express« poroča iz Prage, da smatrajo politični krogi kot go'ovo, da bo morala češkoslovaška vlada odstopiti. Prav tako govore, da bo predsednik republike dr. Hacha podal ostavko. Večina listov se strinja v tem, da Anglija nima interesa na Slovaški, in da zaradi tega tudi ne bo intervenirala. »Times« piše med drugim, da ni angleška vlada prevzela nobenih posebnih obveznosti, na osnovi katerih bi morala podvesti posebne ukrepe glede na razvoj dogodkov v srednji Evropi. »Daily Express« pravi, da angleška vlada nima dolžnosti braniti češkoslovaškega ozemlja in da za razvoj dogodkov ni odgovorna. Zaradi tega vprašanja ne bo prišlo do vojne. Oziroma, ki je vladalo meseca septembra se ne bo ponovilo. Tudi »Daily Mail« smatra, da se dogodki na Slovaškem Anglije ne tičejo.

Gajda zahteva odstop Beranove vlade

Praga, 14. marca. h. Fašistična stranka Nar. dne jednote je davi ob 4. poslala min. predsedniku Rudolfu Beranu ultimatum, naj vlada do popoldne brezpogojno odstopi in izroči vso oblast generalu Gajdi, ki naj bi bodoči ministri predsednik in ki naj reorganizira češkoslovaško republiko po fašističnem in totalitarnem vzorcu. Do popoldneva še ni bilo nobene odločitve.

Praga, 14. marca. h. Praška vlada zaseda danes ves dan. Govorijo se, da bo na seji sklenjena sprememba vlade, s katero naj bi bilo delno zadovoljeno zahtevam fašistične skupine generala Gajde. Odločitev še ni padla, zdaj se pa, da bo dosegel kompromis na ta način, da bo Beran ostal predsednik vlade, general Gajda pa postal notranji minister.

Curich, 14. marca. Beograd 10.—, Pariz 11.66, London 20.63, New York 439.69, Bruselj 74.—, Milan 23.14, Amsterdam 233.40, Berlin 176.40, Praga 15.025, Varšava 83.—, Bukarešta 3.37.

DOGODKI PRED ODCEPOM

(Poročila iz redne izdaje »Slovenskega naroda«)

Povratek msgr. Tisa iz Berlina v Bratislavo

Bratislava, 14. marca. AA. Msgr. Tiso je imel snoči dolg razgovor s Hitlerjem, ki je trajal od 19. do 21. Nato se je Tiso s posebnim letalom odpeljal na Dunaj, od koder pa z avtomobilom v Bratislavo. Kjer se je takoj nato sestel ministrijski svet. Iz dobro obveščenega vira se je izvedelo, da bo vlada zahvala danes od parlamenta odobritev zakona o ustanovitvi nove neodvisne slovaške države, ki naj bi bila totalitarna. Na čelu države bi stal msgr. Tiso, ki bi dobil naslov »očes« Poleg vlade bi se ustanovil posvetovalni odbor, ki bi podpiral »očesa države« pri sklepanju o važnih zadevah.

Vojaške patrle stalno krožijo po ulicah. Hlinkovi gardisti so dobili vojaške čelade. Nemci so uvrščeni v vojaške patrle, ki vzdržujejo red, tako da čuvajo državna poslopja v prvi vrsti Nemci Slovaki so postali nekam bojevi ter se številni Hlinkovi gardisti ne upajo pojaviti v uniformah. Izgleda, da je Slovaške zbegal razvoj dogodkov zadnjih dni.

Posvetovanja češkoslovaške vlade

Praga, 14. marca. br. Na snočnji seji je vlada proučila sedanjí položaj. Verjetno je, da bo v zvezi z dogodki na Slovaškem prišlo do rekonstrukcije vlade, iz katere bi izstopili trije ministri in sicer notranji minister Fišer, vojni minister Sidorov in minister brez portfelja Havelka, vendar je odvisen razvoj položaja od dogodkov v Berlinu. Trdijo, da bo nemška vlada poslala češkoslovaški noto, ki bi imela ultimativni značaj. Posvetovanja vlade so trajala vso noč in tudi dopoldne. doslej pa še ni znano, kaj je sklenila.

Nemški pritisk na vlado v Pragi

Praga, 14. marca. AA. Zahteva msgr. Tisa, naj se skliče slovaški parlament za danes ob 10., je bila postavljena ultimativno, tako da sta morala predsednik češkoslovaške republike in predsednik slovaške vlade na pritisk in intervencijo Nemčije popusti

ti. Predsednik republike je s tem napravil skrajno, kar je mogel, da reši položaj. Sidor je na intervencijo Nemčije ter v želji, da pomiri ekstremiste, sklenil izpustiti na svobodo aretirane osebe, med njimi Sana Macha, ki je imel takoj potem, ko je prišel iz zapora, govor, v katerem je napovedal, da bo danes objavljena neodvisnost Slovaške. Praga spremlja razvoj dogodkov z mrzlično napetostjo.

Angleške vesti o kretanju nemške vojske

Monakovo, 14. marca. AA (Reuter). Med ljudstvom se mnogo govori o gibanju nemških čet v teku zadnjega tedna. Opaziti je bilo predvsem gibanje čet na cestah v smeri proti Solnogradu. Na drugi strani so prihajale čete iz Nürnberga v München. Te čete so obstojale v glavnem iz mehaniziranih oddelkov z lahkim protiletalskim topovi ter lahkim tanki. Ob koncu preteklega tedna so bile monakovski ulice polne letalskih čet s topovi. V zadnjih dveh dneh se opaža prevoz čet z vlaki in velikimi tovornimi avtomobili iz Monakova proti Solnogradu.

Včeraj so bile poklicane pod orožje vse osebe, ki pripadajo rezervnemu razredu 1913. Mnogi obvezniki so morali oditi takoj od posla in vojašnice.

Delna mobilizacija na Madžarskem

Budimpešta, 14. marca. i. Ministrijski predsednik Teleky je na snočnji seji vlade izjavil, da je spričo razburljivih dogodkov na Slovaškem in nerazčiščenega položaja treba preprečiti, da bi iz Slovaške prihajali na Madžarsko politični begunci in emigranti. V zvezi s tem je vlada tudi odredila mobilizacijo dveh mlajših letnikov in bo poslala vojaštvo na slovaško mejo, ti ukrepi pa so le zaščitnega značaja.

Grof Esterhazy poroča madžarski vladi

Budimpešta, 14. marca. AA. Vodja madžarske manjšine na Češkoslovaškem grof Janoš Esterhazy je odpotoval nenadoma iz Prage v Budimpešto. Pred svojim od-

hodom se je sestel s predsednikom slovaške vlade Sidorjem. Zvedelo se je tudi, da se madžarski predstavnik bivš češkoslovaških pokrajin v gornji zbornici ter bivši voditelj Madžarov v Češkoslovaški mudita v Bratislavi. Madžarski minister za zunanje zadeve grof Czaky je zapustil

Nemške informacije o položaju v Bratislavi

Berlin, 14. marca. i. Vsi nemški listi pišejo zelo ostro proti Češkoslovaški, in prinašajo obširna poročila o novih izgredivih in incidentih na Slovaškem. Po poročilih listov prihajajo iz Slovaške vedno bolj vznemirljive vesti in je nastala pravzaprav zmešnjava zaradi nasilja Čehov. Atmosfera je taka, da se je bati najhujšega. Češkoslovaško vojaštvo je brezobzirno in je njegov nastop v posmeh vsem Sidorjevimi izjavam. V Bratislavi so včeraj češke čete zasedle deželni muzej, ki je nasproti nemškega doma, in namestila v njem strojnice. Tudi univerza, ki je nasproti vladnega poslopja in je v ugodnem strateškem položaju, je polna češkega vojaštva; na poslopju so nameščene strojnice. Stefanikova in še neka druga vojašnica sta polni vojaštva. V mesto prihaja neprestano novo vojaštvo. Po ulicah drve tanki, ki jih je v Bratislavi že okrog 50. Za včeraj je bil sklican shod Slovakov na Gledališkem trgu, pa ga je policija preprečila. Policija je nastopila skrajno brezobzirno in je bile v nočnih spopadih mnogi ljudi poškodovanih.

Šef slovaške propagande Mach je bil včeraj zopet izpuščen na svobodo in je izja-

snoči kliniko ter prevzel svoje dolžnosti v ministristvu zunanjih zadev. Pozornost madžarskih uradnih krogov zbujajo posebno Tisov obisk pri Hitlerju. V gotovih diplomatskih krogih v Budimpešti krožijo glasovi, da je proglašitev Slovaške pod nemškim protektoratom samo še vprašanje časa. Prav tako trdijo, da se bo vprašanje Podkarpatske Ukrajine v kratkem rešilo z nemško-poljskim sporazumom, vendar pa vladni krogi izjavljajo, da jim o vsem tem ni ničesar znanega.

vil zastopnikom tiska, da je naposled napočila ura svobode za slovaški narod. Ničesar nečemo slišati več o Čehih, je poudaril, želimo jim mnogo sreče!

Snoči je bilo v Bratislavi več močnih detonacij, ki so med žitak razburjenim prebivalstvom povzročile precejšnjo paniko. Čehi so hoteli razstreliti več poslopij, med njimi dve nemški hiši. Pri snočnjih spopadih in incidentih je bilo po zanesljivih vestih šest mrtvih. Ob 23. se je v Bratislavi še vedno čulo regljanje strojnic v raznih delih mesta. Povsod, kjer so bile eksplozije, je policija zaprla prostore, da bi ne bilo ne ljubih prič. Eksplozije so napravile mnogo škoda. Ena bomba je eksplodirala pred magistratom, druga v podjetju Erdahl, kjer se je zaradi eksplozije zrušil tvorniški dimnik. Po eksploziji so videli bežati štiri češke orožnike. O ostalih eksplozijah še niso znane podrobnosti. V protikomunistični razstavi je bil podtaknjen ogenj.

Tudi v drugih krajih na Slovaškem in na Moravskem so bili včeraj hudi izgredivi in spopadi, tako v Jihlavi, kjer je bilo ranjenih 50 ljudi, med njimi 10 težko. V Jihlavi so Čehi napadli nemški delavski dom in ra-

Spremenili smo — v jutranjih dnevnikih naznačeno — program — in obveščamo p. n. občinstvo, da se od danes dalje predvaja premijera čarobnega pevkega filma

8 letni CARUSO Bobby BREEN prvičrat na platnu. Ves svet je navduševal ta film. Glasbena senzacija.

KINO MATICA — TEL. 21-24

Havajska glasba

Predstave ob 16., 19. in 21. uri